

שכס, וזה מה שהיה בכאן מדה במדה, שמשום שאמר וענתה בי צדקתי, היינו שכולם ידעו שאני ישר ונאמן, על זה אמר אל תתהלל ביום מחר, שלמחר היינו לאחר זמן, לא תענה כך צדקתך, אלא שירננו על ישרותך וצדקתך.

בפ' ויחי, שחשש יעקב לחילול השם, שלא יאמרו בעצתו נעשה הדבר, וביונתן ב"ע תרגם, במה שאמר להם יעקב עכרתם אותי להבאישני ביושב הארץ: לאפקא שום ביש עלי, והיינו שיוכל לצאת עליו בזה שם רע שהסכים גם הוא לתחבולה להרוג את אנשי

ותמנע היתה פילגש לאליפו בן עשו ותלד לאליפו את עמלק

(לז, יב)

בגמרא סנהדרין (טז, ג) מנשה בן הזקיה היה יושב ודורש בהגדות של דופי, אמר וכי לא היה לו למושה לכתוב אלא ואחות לומן תמנע, ותמנע היתה פילגש לאליפו כו', דאתן עלה מיתה, אחות לומן תמנע מה היא, תמנע בת מלכים הואי, דכתיב אלוף לומן אלוף תמנע, וכל אלוף מלכותא בלא תאגא היא, בעיא לאיגורי, באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכת והיתה פילגש לאליפו בן עשו, אמרה מוטב תהא שפחה לאומה זו, ולא תהא גבירה לאומה אחרת, נפיק מינה עמלק דצערניהו לישראל, מאי מעמא דלא איבעי להו לרחקה.

בכל לבה, דכשראתה שלא קבלוה נתרצתה להיות פילגש ושפחה לאומה זו ולא גבירה לאומה אחרת, אע"פ שהיתה בת מלכים, וא"כ היתה כוונתה רצויה.

ויתכן לומר, שלכך לא קבלוה מפני שראו ברוח הקודש שיצא ממנה עמלק שהוא שורש הרע ומקור הטומאה המתנגדת לקדושה, עד שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה שמו של עמלק, ובמכילתא (פרשת נשלם) אמרו שאין מקבלים גרים מעמלק, וכל זה ראו אבותינו ברוה"ק, לכן רחקה ולא רצו שיתערב שורש הרע בקדושה.

ומסיק בזה הגמרא, דאדרבא, שמה שיצא ממנה עמלק וצערניהו לישראל, היה זה בגלל שרחקו אותה ולא קבלוה, ומשמע שאם היו מקבלים אותה להתגייר לא היתה באה לידי כך, והענין בזה הוא, כי מה

מבואר בכאן, שבגלל שלא קבלוה להתגייר לכך יצא ממנה עמלק שציער את ישראל, וכבר עמדו בזה המפרשים למה באמת לא קבלוה אבותינו, שהיו תמיד מגיירים גרים ומכניסים נפשות תחת כנפי השכינה, ויש שכתבו בזה (הגרי" פיטו צעין יעקב) משום שתמנע היתה ממזרת בת אליפו שבא על אשתו של שעיר (וכמוש"כ רש"י צמוט), לכן לא קבלוה משום לא יבא ממזר בקהל ה', ויש להעיר על טעם זה דהלא מוחזק אצלנו שהגויים מזנים בנשי חבריהם וכן נשותיהן מזנות תחת בעליהן (עי' צמס' ע"ו דף כג), ובכל זאת לא נמנעים מלקבל מהם גרים, והגריעב"ץ (צנהסומיו על הש"ס) כתב שאולי רצתה דוקא כדי שתנשא לאחד מבניהם, ולכן לא רצו לקבלה דהוה גירות לשום אישות, ויש דעה ביבמות (מז, ג) דאינו גר עיי"ש, וגם בזה יש להעיר דהרי באמת רצתה להתגייר

קבד

באר

וישלח

יוסף

בבחירה וברצון בני אדם, הרי ענין הבחירה נתונה אך ורק לבעל הבחירה לבד, וגילו לנו חז"ל בזה דאדרבא, הסיבה שיצא ממנה עמלק וצערניהו לישראל, היתה בגלל זה שרחקוה ולא קבלוה להתגייר.

שרואים ברוה"ק, רואים רק המעשה והמציאות כמו שיהיה בפועל, אבל הסיבות והגורמים המביאים לזה המעשה, אם הם תלויים במעשה בני אדם ובבחירתם, לא יתכן שיתראו ברוה"ק, כי בענין התלוי

